

LE CALICE JUSQU'A LA LIE

រងចក្រចាប់អង្គុតដល់អវសាន

ដោយ ឥរោត្តម-ស៊ីហេតុ

បកប្រែក្រៅផ្លូវការដោយ

សុទ្ធី~ម៉ឺនីន

ការផ្សាយរបស់ អន្តរម្បី

គ.ស.២០០៩ ★ ព.ស.២៥៥៨

វគ្គទី១ ជំពូក១០

និច-សុនជួយសង្គ្រោះលន់-នល់, ការបោកបញ្ឆោតនៃ កម្មវិធីរបស់ពួកខ្មែរក្រហម, ម៉ៅតាំងទ្រព្យកុហ្នឹង...

ខែឧសភាឆ្នាំ១៩៧០ ជាខែមួយដែលពោរពេញដោយព្រឹត្តិការណ៍ ។ ខែនេះបានចាប់ផ្តើមឡើង ដោយមានរន្ទះបាញ់ទាំងកណ្តាលថ្ងៃត្រង់ ដែលបណ្តាលឲ្យផ្អើលចលាចលរីករវើករញ្ជួយដល់ពិភពលោកទាំងមូល... មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ដែលបណ្តាលឲ្យមានការបែកបាក់គ្នានៅក្នុងមតិសាធារណជនរបស់ជាតិ(ខ្មែរ)ផង ព្រមទាំងនៅសហរដ្ឋអាមេរិកផង, គឺជាការបែករំលែកឃ្លាតចាកគ្នា ខាងផ្លូវសីលធម៌ ខាងផ្លូវចិត្ត ដែលចេះតែមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរឡើងៗជារៀងដងបរហូតទៅនៅក្នុងខែ និងឆ្នាំតទៅមុខ ។

នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ នៅទីក្រុងប៉េកាំង លោកហេនរី-គីស្ស៊ីងត្រូវ ហើយនិងខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ដែលទាំងពីរនាក់បានក្លាយទៅជា «ជនចូលនិវត្តន៍» នៅក្នុងបញ្ហាឈោបាយរបស់រដ្ឋ, យើងបានជួបគ្នាជាលើកដំបូងបំផុត ដោយសារតែមានការរៀបចំ របស់មិត្តរួមរបស់យើង គឺសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ។ ខ្ញុំបានរំលឹកចំពោះភ្ញៀវអាមេរិកាំងរបស់ខ្ញុំ អំពីសភាពការណ៍រន្ទះបាញ់កណ្តាលខែចេត្រ ដែលបានផ្ទុះឡើងនៅខែឧសភា១៩៧០ របស់ប្រធានាធិបតីនិច-សុន (ដែលគឺស្ស៊ីងត្រូវ ជាខ្មែរក្បាលមួយដ៏សំខាន់បំផុត), អំពីអន្តរាគមន៍យោធាអាមេរិកាំងទៅជួយខាងលន់ នល់ និង«ក្រុមបន»របស់វាក្នុងប្រការកុំឲ្យពួកនេះដួលរលំបះជើង... ព្រោះថាបើក្រុមពួកនេះដួលរលំទៅខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំ នឹងមានលទ្ធភាពអាចវិលត្រឡប់ទៅប្រទេសកម្ពុជាវិញ ដើម្បីជួយស្តារសភាពការណ៍ មួយប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ដល់ស្លាប់ មិនត្រឹមតែទាក់ទងប្រទេសយើងមួយប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែទាក់ទងនឹងជីវិតរបស់អាមេរិកាំងនៅក្នុងភពឥណ្ឌូចិនទាំងមូលទៀតផង, ដោយហេតុថាកាលនោះ ពួកខ្មែរក្រហមមានតិចតួចណាស់ ចំណែកពួកចិននិងពួកវៀតណាមខាងជើង ក៏មានគោលបំណងក្នុងវេលានោះ ឲ្យប្រទេសកម្ពុជាវិលត្រឡប់ទៅសភាពការណ៍ដដែលដូចដើមវិញដែរ «statu-quo ante» ។

លោកគីស្ស៊ីងត្រូវពេលនោះ ក៏បានថ្លែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំថាខ្លួនលោកក៏ចង់ឲ្យលន់-នល់ធ្លាក់ និងឲ្យមានការវិលត្រឡប់របស់សម្តេចសីហនុវិញដែរ, ក៏ប៉ុន្តែ

លោកបានយល់ថា ពួកក្រុមក្បត់ហើយនិងខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំកំពុងតែលេងល្បែងចូលគ្នា... ដោយបង្កើតរដ្ឋប្រហារក្លែងក្លាយមួយ «ទម្លាក់ស្តេច» ដើម្បីបោកបញ្ឆោតយៀកកុងនិងយៀកណាមខាងជើង ។ ខ្ញុំបានឆ្លើយសារភាពពេលនោះទៅភ្ញៀវអាមេរិកាំងថា ប្រាជ្ញាដ៏ខ្លីរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំមិនអាចយល់បានអំពីទស្សនៈរបស់គាត់បែបនេះទេ ។

ទោះជាយ៉ាងណាក្តី, គេអាចយល់បានថា ប្រសិនបើលោកប្រធានាធិបតីនិច-សុន អាចធ្វើការទស្សន៍ទាយឬសម្លឹងមើលឃើញអនាគតបាន, ដូចម៉ាដាម Soleil ឬក៏លោក Jean Viaud, លោកច្បាស់ជាច្រើនសាងមិនប្រថុយប្រថានលោតចូលទៅក្នុងសភាពការណ៍ជួយសង្គ្រោះមួយ ដែលបានក្លាយ២-៣ឆ្នាំក្រោយមកទៅជា «អត្តឃាតកម្មនយោបាយ» មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះត្រូវប្រឡាក់ប្រឡូស ដោយសភាពអាម៉ាស់ថោកទាប នៅចំពោះមុខជាតិរបស់ខ្លួនឯង ។

គេមិនអាចសរសេរប្រវត្តិសាស្ត្រឡើងវិញបានទេ ។ ក្នុងប្រការនេះ គេអាចត្រឹមតែយកមកធ្វើការសិក្សាតែប៉ុណ្ណោះ, យ៉ាងហោចណាស់ក៏អាចមើលឃើញជ្រុងជ្រោយខ្លះៗដ៏សំខាន់ៗ ។ ម៉្លេះហើយ វិភាគព្រឹត្តិការណ៍ដ៏ល្អប្រសើរបំផុតចំពោះខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំ នៃខែឧសភាឆ្នាំ១៩៧០នោះ លេចឡើងក្នុងអត្ថបទមួយដ៏ត្រចះត្រចង់ប្រកបដោយការពិត និងដោយវិចារណញ្ញាណ, របស់លោក Jacques Doyon (ដែលខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំ មិនបានស្គាល់ដោយផ្ទាល់ខ្លួននោះទេ) គឺអត្ថបទមួយចុះផ្សាយក្នុងកាសែត Le Figaro, នៃថ្ងៃទី២៦ ឧសភាឆ្នាំ១៩៧០, ហើយដែលខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំសូមដកស្រង់ឃ្លាខ្លះៗដូចតទៅនេះ ។ «ពួកអ្នកតំណាងរាស្ត្រខ្មែរ ដែលបានកាត់ក្បាលសីហនុ, នៅថ្ងៃ១៨មិថុនាឆ្នាំ១៩៧០, ស៊ីម-វ៉ារ, ខុក-វ៉ាស៊ី, ទ្រិញ-វ៉ាញ... ពួកអ្នកដែលបានណែនាំឲ្យមានការបោះឆ្នោតទម្លាក់ជាឯកច្ឆន្ទ, តើពួកនេះមានបានឆ្លឹងថ្លែងអំពីកាយវិការរបស់ខ្លួនឬទេ ? ពីរខែក្រោយមកទើបគេអាចសម្លឹងមើលឃើញសភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃមហាអន្តរាយ...(...) ។ បញ្ហាសោកនាដកម្មគឺវាបណ្តាលមកអំពីអសមត្ថភាពនៃអ្នកដឹកនាំខ្មែរ ដើម្បីយល់អំពីសភាពការណ៍យៀកកុង ។ សម្តេចសីហនុបានបង្ហាញដល់ពួកអ្នកទាំងនេះហើយតាងនាមនយោបាយនេះឡើងរបស់ទ្រង់, ថាបញ្ហានេះវាគឺជាបញ្ហាមួយលំបាកណាស់ ។ ប្រការដែលសំខាន់សំរាប់សម្តេចសីហនុ គឺពួកយៀកកុងគេបានទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការ នូវគំនូសព្រំដែននៃកម្ពុជា, ដែលពួកព្រៃឆនក្តី, បាងកកក្តី ហើយសូម្បីតែវៀងចន្តក្តី, ម្នាក់ៗសុទ្ធសឹងតែបានទាមទារទឹកដីមួយចំណែកនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំសូមគូសសំគាល់ដល់មិត្តអ្នកអាន ទាំងអស់ថា កាសែត Le Figaro គឺជាកាសែតខាងស្តាំ, ក្នុងប្រការនេះជាកាសែតដែលប្រឆាំង

កុម្មុយនិស្ត ហើយប្រឆាំងនឹងបដិវត្តន៍ ។ ម៉្លេះហើយការវិនិច្ឆ័យនៃសារពត៌មាននេះ មានតម្លៃខ្លាំងណាស់- ឆ. សីហនុ) ។ ម៉្លេះហើយសម្តេចសីហនុ អាចទទួលបាន ការតាំងទីតាំងរបស់យៀកកុងនៅក្នុងដីខ្មែរដែលលោកយល់ថា ជាប្រការបណ្តោះអាសន្ន ដែលមានកំណត់រហូតដល់ការចប់សង្គ្រាមតែប៉ុណ្ណោះ (ជាការពិត, ខ្ញុំមិនយល់ព្រម ឲ្យមានទីតាំងយៀកកុងជារៀងរហូតនោះទេ ។ ឆ. ស.) ៖ ការយល់ព្រមនេះ គឺជាផ្នែកនៃសេចក្តីសុខសន្តិភាពនៅប្រទេសកម្ពុជា ។ **ចំពោះរដ្ឋាភិបាលលន់ ឈល់ ផ្ទៃផ្លូវគឺជាសង្គ្រាមទៅវិញ** ។ អន្តរាគមន៍អាមេរិកាំងមានផលវិបាកដ៏ជ្រាលជ្រៅក្រៃលែង ដែលគេមិនអាចស្មានបាន ។ វាមានទិដ្ឋភាពមួយដែលអន្តរាគមន៍មាឌលក្ខណៈអសិលធម៌... មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ប្រការនេះបានជំរុញឲ្យកងទ័ពអាមេរិកាំងទាំងមូល ដែលស្វែងរកប្រសិទ្ធភាពខាងផ្លូវយោធា ឲ្យប្រព្រឹត្តឆោឆោយាយនៃអគ្គិភ័យ ។ ការទម្លាក់គ្រាប់បែក, ការដើរគៀងប្រមូលប្រជាជន... គឺសុទ្ធសឹងតែជាអំពើដែលជំរុញឲ្យយុទ្ធជនដ៏ច្រើនរាប់ពាន់ម៉ឺននាក់ **រត់តម្រង់ចូលជួរប្រយុទ្ធខាងស្តេចសីហនុ** ។ យោងតាមប្រភពច្បាស់ការណ៍ គេអាចនិយាយបានថា កងទ័ពសីហនុត្រូវបានទទួលជាកងទ័ពរំដោះជាតិ ពីសំណាក់ប្រជាកសិករ, បន្ទាប់ពីមានការហិនហោច ដែលបណ្តាលឡើងពី កងទ័ពអាមេរិកាំង ។ ផលវិបាកដ៏សែនធ្ងន់ធ្ងរមួយទៀត...គឺអន្តរាគមន៍នេះ វាបានរៀបចំឲ្យមានទីតាំងដ៏សំបើមនៃកងទ័ពវៀតណាមខាងត្បូង ។ គេធ្វើហាក់ដូចជាកងទ័ពនេះជារបងចុងគ្រោយរបស់លន់-ឈល់ ដើម្បីការពារតទល់នឹងយៀកកុង ដើម្បីកុំឲ្យជួលរលំខ្លួនឯង (**កកន៖ ខ្ញុំនៅចាំច្បាស់ណាស់ថា** នៅពេលដែលសារពត៌មានខ្មែរបានធ្វើការទិញការលួចប្លន់របស់កងទ័ពវៀតណាមខាងត្បូងខាងលើនេះ លោកអ៊ុន-តាំងដែលកាលនោះជាចៅហ្វាយទេត្តកំពង់ចាម បានគំរាមកំហែងពួកអ្នកកាសែតឲ្យបិទមាត់ដោយប្រការថា ៖ < ពួកវៀតណាមខាងត្បូងទាំងនេះគេមកជួយយើង...> សុទ្ធ-ប៉ូលីន) ។ យើងស្ថិតនៅចំពោះមុខសភាពការណ៍សម្ព័ន្ធបក្សមួយ រវាងកងទ័ពវៀតណាមព្រៃឆរនិងពួកខ្មែរដែលអ្នកទាំងពីរនេះគ្មានសេចក្តីស្នេហាចំពោះគ្នា សូម្បីតែបន្តិចបន្តួច.. តទល់នឹងពួកយៀកកុង ។ គឺជាសម្ព័ន្ធមេត្រីដ៏ប្រកបដោយ គ្រោះថ្នាក់បំផុតសំរាប់ប្រទេសកម្ពុជា ដោយធរណាៗក៏ដឹងដែរថា ក្រុងព្រៃឆរបានទាមទារជាផ្លូវការ តាំងពីឆ្នាំ១៩៦០ មកម្ល៉េះ នេះរាប់ត្រឹមតែកោះសមុទ្រខ្មែរស្ទើរតែទាំងអស់ ដែលនៅជាប់ក្បែរនឹងទីក្រុងកំពត ។ ចំណែកនៅខាងលិចវិញ ទីក្រុងបាងកកបានសន្យាថានឹងជួយគាំទ្រប្រទេសខ្មែរ ។ នេះគឺជា «មិត្តភាពក្បាលពីរមួយទៀត» បើយោងតាមសំដីរបស់ប្រជាកសិករខ្មែរ, ដោយហេតុថាបាងកកតាំងពីឆ្នាំ១៩៤១មកម្ល៉េះ ដោយមានការគាំទ្រពីប្រទេសជប៉ុន បានវាតយកទឹកដីខ្មែរអស់១/៣ ហើយដែលបានយល់ព្រមត្រ-

ឡប់ទឹកដីនេះមកខ្មែរវិញ ទាំងទើសទាំងទាល់នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៨៧ ។ បញ្ហាគំនូស ព្រមដែននេះ គឺជាបញ្ហាស្លាប់រស់របស់ប្រទេសកម្ពុជា ហើយសម្តេចសីហនុលោក បានដឹងច្បាស់ណាស់អំពីរឿងនេះ, លោកដែលបានជួបប្រទះនឹងការលំបាកក្រៃពេក ក្នុងប្រការរឹតចំណងចង់បាច់សាមគ្គីភាពដ៏ស្តុកស្តម្ភនៃជនជាតិខ្មែរ ដែលជា«ជន ភាគតិច» ។ សាមគ្គីភាពដែលលោកបាន

បង្កើតនៅជុំវិញខ្លួនតទល់នឹងពួកយួនគ្រប់និរន្តរៈ (កកន ៖ អ្នកនិពន្ធបានសរសេរ Viet / វៀត គឺយួនកុម្មុយនិស្ត) តទល់នឹងពួកថៃនិងពួកលាវថែមទៀត ។ ការយល់ សង្ឃឹស្រែកឃ្លានរបស់ពួកបាងកកនិងពួកព្រៃនគរ មិនគឺការចង់បានព្រំប្រទល់តែមួយ ជា «ប្រវត្តិសាស្ត្រ» នៅតាមដងទន្លេមេគង្គនោះទេឬ ? ការទទួលស្គាល់ព្រំប្រទល់នៃកម្ពុជា គឺជាបញ្ហាស្លាប់រស់របស់សម្តេចសីហនុ ព្រមទាំងជាដើមកំណើតនៃ ការផ្តាច់ចំណងទូតដ៏ខ្លីជាច្រើន ។ ការបិទប្រសប់នៅក្នុងនយោបាយរបស់មន្ត្រី មសេធិប ដីហ្គោល គឺជាការប្រកាសទទួលស្គាល់ កាលពីឆ្នាំ១៩៦៦ «គោរពបូរណ ភាពទឹកដីកម្ពុជា នៅក្នុងព្រំដែនបច្ចុប្បន្ន» (ពាក្យដែលមានគំនូសបន្ទាត់ពីក្រោម មានបោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុងកាសែត Le Figaro នៃថ្ងៃទី២៦ឧសភា១៩៧០, បោះពុម្ព ជាអក្សរទ្រេត... ន. ស.) ។

«នៅក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ យើងស្ថិតនៅលើជំរេច្រាំងនៃការពុះបែងចែកទឹក ដីម្តងទៀតហើយតទៅអនាគតដ៏ខ្លី, បើទោះជាខ្មែរមានទម្លាប់នៃការតស៊ូតទល់នឹង រាតត្បាតទឹកដីយ៉ាងណាក៏ដោយ ។ ផលវិបាកមួយទៀតរបស់រដ្ឋប្រហារលង់-លង់ ៖ ការរាលដាលនៃភ្លើងសង្គ្រាមទៅលើទឹកដីទាំងមូលនៃជ្រោយឥណ្ឌូចិន ។ ប្រទេសកម្ពុជាខ្លួនឯង ក៏ចាប់ផ្តើមក្រឡេកមើលបតិបត្តិមួយៗ ឃើញថារូបខ្លួនកំពុងតែក្លាយទៅជាចំណីភ្លើង (...) ។ នៅចុងបញ្ចប់ទៅទិសដៅនៃសង្គ្រាមឥណ្ឌូចិនត្រូវធ្វើដំណើរទៅតាមមាតិកាខាងស្តាំ រវាងបាងកក-វៀងចន្ទ-ភ្នំពេញ-សៃហ្គាង, ដែលយើង បាននិយាយរៀបរាប់កាលពីរំខែកន្លងទៅ ។ គឺជាមាតិកាសីលធម៌ ផ្ទុយនឹងធម្មជាតិ មាតិកានៃពួកយោធាធិបតេយ្យ ដែលស្អប់ខ្ពើមកុម្មុយនិស្តជាទីបំផុត សម្ព័ន្ធមេត្រីនៃពួក ប្រយុទ្ធសង្គ្រាមសាសនា នៃសង្គមជំនាន់ដើមនៅអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ ។ រូបារម្មណ៍នេះ, ទិដ្ឋភាពនយោបាយនិងរៀបចំតទៅអនាគត នូវសេចក្តីស្នេហារវាងប្រទេសសំខាន់ៗពីរ ដែលប្រឆាំងកាំងនៅអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍...សេចក្តីស្នេហាព្រៃនគរ-បាងកកដ៏ស្តុកស្តម្ភ, តើនរណាអាចដឹងបាន, ដែលហូបទៅសំណល់នៃប្រទេសកម្ពុជាដងប្រទេសលាវ ។ ហើយតើគេមិនអាចមើលឃើញភ្លើងសង្គ្រាម១០ឆ្នាំតទៅមុខទៀតទេឬនៅពេលដែលអាមេរិកដកទ័ពខ្លួនចេញផុតពីកម្ពុជាភាគអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍, នៅចន្លោះប្រទេសវៀតណាម ដែលពេលនោះត្រូវបង្កមក្តីវិញ ហើយនិងប្រ

ទេសថៃ ?» ។

(ចាប់តាំងពីចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៩ ប្រទេសថៃនឹងត្រូវប្រឈមមុខតទល់នឹងវៀតណាមដែលរួបរួមគ្នា ហើយការការពារខ្លួនរបស់ពួកនេះទល់នឹងពួកយួន គឺការយកទ័ពប៉ុល-ពតមកធ្វើជារបងសាច់ឈាមតែប៉ុណ្ណោះ... ន.ស.) ។

«យោងតាមសារពត៌មាន «Chicago Sun Times» លោកប្រធានាធិបតីនិច-សុនបានថ្លែងទៅកាន់ចៅហ្វាយរដ្ឋអាមេរិកាំងទាំងអស់ ដែលមកប្រជុំគ្នានៅសេតវិមាន, ថាលោកបានបញ្ជូនកងទ័ពអាមេរិកាំង ទៅប្រទេសកម្ពុជា ទៅតាមសេចក្តីស្នើសុំរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (ខ្សែកាប AFP... Chicago... ចុះថ្ងៃ១៣ឧសភា១៩៧០) ។ សេតវិមាន, យោងតាមសារពត៌មាន «Chicago Sun Times ដដែល... ធ្លាប់តែបានអះអាងយ៉ាងដាច់ខាតថា សហរដ្ឋអាមេរិកបានសំរេចធ្វើអន្តរាគមន៍ពីខ្លួនឯង ក្នុងគោលបំណងកុំឲ្យប្រឡាក់ប្រឡូសដល់អព្យាក្រឹត ភាពជាផ្លូវការនៃរដ្ឋាភិបាលលន់-ឈន់» ។

ដូច្នេះគេអាចឃើញច្បាស់ណាស់ថា, តាំងពីដំបូងទីមកម៉្លេះ ពួករដ្ឋប្រហារនៅភ្នំពេញ ហើយនិងក្រុងវ៉ាស៊ីនតោនមានការត្រូវវ៉ូរគ្នា ដើម្បីបញ្ចប់អព្យាក្រឹតភាព ហើយនិងសន្តិភាពនៅប្រទេសកម្ពុជា ។ ពួកគេមានការត្រូវវ៉ូរគ្នា ដោយរុញបញ្ចូលប្រទេសកម្ពុជាជាស្ថាពរនៅក្នុងសង្គ្រាមវៀតណាម ដើម្បីធានាជោគជ័យចំពោះអាមេរិកាំងនៅវៀតណាមខាងត្បូង និងចំពោះរបបរណាបរបស់ង្វៀង-យ៉ាងធីរ ។

ការរាតត្បាតប្រទេសកម្ពុជាដោយកងកម្លាំងទ័ពនៃសហរដ្ឋអាមេរិក-វៀតណាមខាងត្បូងនៅក្នុងខែឧសភា១៩៧០, ជាដើមហេតុមួយនៃការ បំផុសបំផុលដល់កំពូលទៅលើពួកបញ្ញវន្ត ហើយនិងទៅលើក្រុមសារពត៌មាននៅភ្នំពេញ ។ គឺជារឿងមួយគួរឲ្យចង់សើច ព្រោះគេចាត់ទុកថា ការរាតត្បាតនេះ...ជាចំណាត់ការប្រវត្តិសាស្ត្រមួយដែលនឹងលើកដំកើងលោកប្រធានាធិបតីនិច-សុន ឲ្យមានលក្ខណៈសំបើមផងដែរ ស្មើនឹងប្រធានាធិបតីមុនៗដ៏ធំៗជាងគេនៃសហរដ្ឋអាមេរិក, «ស្មើនឹងហ្វ្រង់-វ៉ាស៊ីនតោន ហើយនិងអាប្រាហាម-លីងកិន», មិនស្ទើរទេ ! ស្របជាមួយគ្នាពួកបញ្ញវន្តឯងហើយនិងក្រុមអ្នកកាសែតដដែលជឿលក្ខៈប្រាស្តៈដ៏សំបើមទៅលើស្រុកបារាំងថា ជាអ្នកកាន់ជើងសិហានុ, (Pro-Sihanouk-sic!) ។ល។ ព្រមទាំងទៅលើអ្នកយកការណ៍ពត៌មានបារាំង ។ នៅក្នុងប្រការនេះ, លោក Bernard Ullman (AFP) បានសរសេរផ្សាយនៅថ្ងៃទី៧ឧសភា (ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំ សូមលើកយកអត្ថបទរបស់គាត់ផ្ញើមកពីភ្នំពេញមកផ្សាយទាំងស្រុង) ៖ «ថ្ងៃនេះ សារពត៌មានក្នុងស្រុកបានតម្កើងផ្ទាំងរបស់ខ្លួន ដើម្បីវាយប្រហារទៅលើគោលជំហរបារាំង ទាក់ទងនឹងបញ្ហាសង្គ្រាមស្រុកខ្មែរ ព្រមទាំងបានប្រកាសដោយត្រង់ឲ្យដេញអ្នកសារពត៌-

មានបារាំងឲ្យចេញពីទីនេះ ។ មានសាស្ត្រាចារ្យម្នាក់ ដែលបានរៀនសូត្រនៅប្រទេសបារាំងបានធ្វើសំណើនៅក្នុងទិដ្ឋភាពប្រវត្តិ «Le Cambodge» ថាការដកខ្លួនរបស់កម្ពុជាចេញពីតួនាទីរដ្ឋបាលបារាំង និងអាចធ្វើឲ្យប្រទេសនេះ មានចំណងរឹងមាំជាមួយនឹងអ្នកជិតខាងរបស់ខ្លួននៅអាស៊ី ។ លោកសាស្ត្រាចារ្យ ថាច់-ថ្លាង បានសរសេរបន្ថែមទៀតថា វត្តមាននៅប្រទេសកម្ពុជាដៃពួកអ្នកបំរើអង្គការសារពត៌មានបារាំង... ពុំមានផ្តល់ផលប្រយោជន៍អ្វីទាំងអស់ ។ លោកបានពោលថា ពួកអ្នកយកការណ៍ពត៌មានទាំងនេះបានធ្វើយុទ្ធនាការយោសធាប្រឆាំងប្រទេសកម្ពុជា ម៉្លោះហើយពួកអ្នកទាំងនេះ គួរតែត្រូវបណ្តេញចេញ ។ សារពត៌មានជាភាសាបារាំងមួយទៀត «Le Courrier Phnom Penh» បានសរសេរថា បើទោះជាប្រទេសបារាំងពុំមានជួយផ្តល់អ្វីដល់យើងក៏ដោយ, ទោះជាជំនួយតាមផ្លូវចិត្តក៏ពុំមានដែរ «យើងមានការធានាជំនួយផ្លូវចិត្តពីប្រទេសមួយទៀតដ៏ធំ ដោយសារតែប្រធានាធិបតីនៃប្រទេសនេះមានវិចារណញ្ញាណភ្លឺស្វាង» គឺជាសេចក្តីសំដៅទៅសហរដ្ឋអាមេរិក ។ «សេចក្តីសំរេចពោរពេញដោយសេចក្តីក្លាហានរបស់លោកប្រធានាធិបតីម្នាក់នេះ នឹងច្បាស់ជាលើកដំឡើងរូបលោកឲ្យមានឋានៈស្មើនឹងប្រធានាធិបតីអាមេរិកាំងធំៗ មានហ្វ្រង់-រ៉ាស៊ីនតោន និងអាប្រាហាម-លីនកីន», សារពត៌មាននេះបានបន្ថែម ។ ដោយប្រកាសដាក់ទោសបារាំង អំពីបទជួយគាំទ្រ ឆន្ទៈស៊ីហ្គេត, ទិដ្ឋភាពប្រវត្តិ «ប្រយោជន៍ខ្មែរ» បានស្នើសុំឲ្យរដ្ឋាភិបាលសើចឡើងវិញអំពីមិត្តភាពបារាំងខ្មែរព្រមទាំងចាត់វិធានការឲ្យសមស្រប ។ តើពួកខ្មែរគួរតែផ្តល់មិត្តភាពទៅដល់ជនជាតិបារាំងដែលធ្លាប់រស់នៅទីនេះតាំងពីយូរយារណាស់មកហើយនោះឬទេ ? ទំនាក់ទំនងរវាងពួកស្ថានទូតបារាំងនៅទីនេះ ហើយនិងខាងអាជ្ញាធរខ្មែរក៏បានមកដល់ទីចប់... មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះមានពាក្យចាមអាមាមរាលដាលថា ពួកគេនឹងមានរៀបចំធ្វើបាតុកម្មប្រឆាំងនឹងស្ថានទូតនេះទៀតផង ។

សុភាសិតបារាំងមួយបានបញ្ជាក់ថា ៖ «អ្វីៗដែលថ្មីសុទ្ធសឹងតែល្អទាំងអស់» វាមិនសូវខុសពីភាសិតខ្មែរដែលនិយាយថា «បានថ្មីចោលចាស់» នោះប៉ុន្មានឡើយ ទាក់ទងនឹងអន្តរាគមន៍យោធាចូលក្នុងប្រទេសយើង ពីសំណាក់កងទ័ពនៃរដ្ឋការព្រៃឆត, នៅទីបំផុតពួកលន់-ឆល់ក៏បានថ្លែងសារភាពថា គឺខ្លួនគេតែម្តងដែលបានអញ្ជើញពួកនេះឲ្យមកធ្វើដូច្នេះ ។ ក្នុងអត្ថបទខ្សែកាបមួយនៃទំនាក់ទំនងរវាងខ្មែរ ចុះថ្ងៃ២១ឧសភា១៩៧០ នៅព្រៃឆត ដោយ Christopher Pritchett មានសរសេរថា លោកយើង-សំបូរពោលថា ទ័ពវៀតណាមខាងត្បូងបានចូលមកច្បាំងនៅប្រទេសកម្ពុជា «តាមសំណើរបស់រដ្ឋាភិបាលខ្មែរ» ហើយប្រទេសកម្ពុជាមានសេចក្តីកត់ត្រាជាមធ្យមពោះជំនួយដ៏រហ័សបែបនេះ ពីសំណាក់សាធារណរដ្ឋវៀតណាម» ។

ការចុះចូលក្នុងបក្សសម្ព័ន្ធអាមេរិកាំងពីសំណាក់ប្រទេសកម្ពុជារបស់លន់ដល់-សិរិមតៈ គឺជាទង្វើមួយដែលគេជំរុញលឿនស្ទើរទៅមុខដោយចេតនា ហើយដែលពុំបានបកត្រឡប់ថយក្រោយវិញឡើយ ។

ក្រុមបក្សអាស៊ាន (សមាគមប្រជាជាតិនៃអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍) ដោយមានគោលបំណងជួយសង្គ្រោះរបបថ្មីនៃទីក្រុងភ្នំពេញ កុំឲ្យលិចលង់ស្លាប់ដោយចៀសមិនរួចនោះ ក៏បានធ្វើសំណើរសំរាប់ថ្ងៃទី១៦និងទី១៧ឧសភា១៩៧០ ឲ្យមានធ្វើសន្តិសុខក្នុងចំណោមប្រជាជាតិនៅអាស៊ីនិងប៉ាស៊ីហ្វិកនៅទីក្រុងហ្សាការតា ។ (គួរកត់សំគាល់ថា ពីឆ្នាំ១៩៧៩ទៅ១៩៨១... សមាគមអាស៊ានដែលនេះឯងនឹងបានក្លាយទៅជាមូលដ្ឋាន (ចោលម្សៀត) នៃ«សន្តិសុខអន្តរជាតិស្តីពីកម្ពុជា» ក្នុងប្រការជួយស្រោចស្រង់របបពួកខ្មែរក្រហម កុំឲ្យលិចលង់វិនាសជាស្ថាពរផងដែរ ។ គិតសព្វៗទៅ ពួកគេទំប្រឹងប្រែងជួយស្រោចស្រង់នៅប្រទេសកម្ពុជា កុំឲ្យលិចលង់ស្លាប់អន្តរាយ ឆ្លុះក្រុមណាដែលជារបបរាជធានី ដែលប្រឆាំងសីហនុតែប៉ុណ្ណឹងឯង) ។

«សន្តិសុខនៃប្រជាជាតិនៅអាស៊ីនិងប៉ាស៊ីហ្វិក»នេះ ក៏មិនបានផ្តល់អ្វីដ៏គាប់ប្រសើរ ទៅដល់ពួកលន់-ដល់និងពួកខ្មែរសាធារណរដ្ឋនោះដែរ ។ ពួករបបថ្មីនៅភ្នំពេញមានសេចក្តីបារម្ភខ្លាចក្រែង តែសន្តិសុខដែលខាងលើនេះ នឹងធ្វើការដោះស្រាយបញ្ហានយោបាយនៅទីបញ្ចប់ទៅ «ដោយដឹកនាំរោគម-សីហនុ ឲ្យវិលត្រឡប់មកកម្ពុជាវិញ» តែដដែលដូចលើកមុនៗ ។ បងជីដូនមួយរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំម្នាក់ស៊ីសុវត្ថិ-សិរិមតៈ ហើយនិងរដ្ឋាភិបាលរបស់គាត់ បានបន្តកបណ្តាក់ឲ្យបងជីដូនមួយម្នាក់ទៀត», ដែលពីដើមធ្លាប់តែប្រសើរសីហនុណាស់ ប៉ុន្តែដែលក្លាយទៅជាអ្នកប្រឆាំងនឹងសីហនុយ៉ាងសំបើម បន្ទាប់ពីថ្ងៃ១៨មិថុនា១៩៧០, គឺរោគម-ម៉ូឌីស្យាវ៉ា (សូមកុំច្រឡំជាមួយនឹងព្រះអង្គម្ចាស់នរោត្តម-ភូមិស្យាវ៉ា ដែលតាមដង្ហែរខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំយ៉ាងស្មោះត្រង់ រហូតដល់ស្លាប់ខ្លួនឯង នៅក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់ពួកខ្មែរក្រហម), ម៉ូឌីស្យាវ៉ា, ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ អគ្គលេខាធិការនៃក្រសួងការបរទេសនៃរដ្ឋាភិបាលលន់-ដល់, បានត្រូវស៊ីសុវត្ថិ-សិរិមតៈប្រើឲ្យធ្វើសេចក្តីផ្តើមការណ៍ក្នុងក្តីរំហែកមេឃរំហែកដី ទៅកាន់ក្រុមសារពត៌មានអន្តរជាតិ នៅថ្ងៃទី១០ឧសភា១៩៧០ នៅភ្នំពេញ ដោយបញ្ជាក់ថា យ៉ាងដាច់ខាតប្រទេសកម្ពុជាមិនត្រូវអនុញ្ញាត ឲ្យនរោត្តម-សីហនុ ចូលមកប្រជុំមេស្វ័យ្យស្វ័យរកដំណោះស្រាយក្នុងផ្នែកបញ្ហានយោបាយនោះឡើយ ។

ក្នុងប្រការនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ សូមអនុញ្ញាតដកស្រង់សេចក្តីក្នុងអត្ថបទមួយនៃទីភ្នាក់ងារពត៌មាន យូភីអាយ ដែលមានឈ្មោះអ្នកនិពន្ធ Roxanna Brown ហើយដែលមានសំណេរដូច្នេះថា ៖ «...យើងច្បាស់ជាមិនអង្គុយនៅតុចរថាជាមួយគ្នា

និងសម្តេចសីហនុនោះទេ» ។ ម៉ូឌីស្យាវ៉ាបានពោលបន្ថែមថា ទ្រង់នឹងរង់ចាំថាស-
ន្តិសិទ្ធភាស្ត្រ-ប៉ាស៊ីហ្វិក ដែលរៀបចំឡើងនៅហ្សាការតា និងច្បាស់ជាផ្តល់ការគាំ
ទ្រវិញ ចំពោះជំហររបស់ខ្មែរ ។ សន្តិសិទ្ធនៅហ្សាការតានិងច្បាស់ជាគ្មានលទ្ធភា
ពន្យល់ឡើយ ដើម្បីកែប្រែសេចក្តីសហការរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងប្រការផ្តល់ជំនួយដល់
កម្ពុជា, ទ្រង់ពោល «ពីព្រោះយើងកំពុងតែធ្វើការ ដោយមានទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់
ជាមួយនិងអាមេរិកាំង» ។ (...) ម៉ូឌីស្យាវ៉ាបានថ្លែងថា កម្ពុជានឹងស្នើសុំជំនួយពី
ប្រទេសថៃ នៅពេលដែលរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសយ៉ែម-សំបួរ ធ្វើដំណើរទៅទីនោះ
ក្នុងសប្តាហ៍នេះ ដើម្បីរៀបចំឲ្យមានទំនាក់ទំនងតាមផ្លូវទូតសាឡើងវិញ ។ ម៉ូឌីស្យា
វ៉ាបានពោលថា ទ្រង់មិនមានជំនឿទេ មកដល់ថ្នាក់នេះទៅហើយ ថាសហភាពស្នូ-
រៀតនឹងធ្វើដំណើរទៅតាមប្រទេសកុម្មុយនិស្តខ្លះៗ ដោយធ្វើការផ្តាច់ចំណងទូតជា
មួយនិងទីក្រុងភ្នំពេញ ។ ទ្រង់យល់ថា ពួករុស្ស៊ីមិនចង់លេងល្បែងចូលសិរីរុងរឿងរបស់
ពួកកុម្មុយនិស្តចិននោះឡើយ ។

ទាក់ទងនឹងអាកប្បកិរិយាប្រឆាំងនឹងហ្វីងនិងត្រុង (រណសិរ្សនិងរាជរដ្ឋាភិបាល
ក្រហមរបស់ស្តេចសីហនុនៅប៉េកាំង) ពីសំណាក់សហភាពសូវៀត, ម៉ូឌីស្យាវ៉ា
គាត់មិនបានធ្វើការវត្តមានទេ ។ ពួករុស្ស៊ីហើយនិងក្រុមរណបរបស់ខ្លួនទាំង
អស់ លើកលែងតែប្រទេសគុយបាមួយចេញ, នឹងស្ថិតនៅខាងពួក«សាធារណរដ្ឋ
ខ្មែរ» រហូតដល់ចុងចប់ ។

ក៏ប៉ុន្តែ ភាគច្រើនពីការប្រកាសនៅថ្ងៃទី៥សីហាឆ្នាំ១៩៧០ នូវការបង្កើតរដ្ឋាភិ
បាលថ្មីរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ(ត្រុង) ដែលមានសម្តេចប៉ែន-នុតជាប្រធាន, ប្រទេស
ទាំងឡាយដូចតទៅនេះ ដែលធ្លាប់មានស្ថានទូតនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ក៏បានកាត់ផ្តាច់
ចំណងពីរបបលំដាប់-សិរីមតៈ គឺមាន ៖ ប្រទេសចិន, សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេ
យ្យកូរ៉េ, គុយបា, សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតវៀតណាមខាងត្បូង (យៀកកុង), សា-
ធារណរដ្ឋអាវ៉ាប៊ីរ៉ូន (អេមីរ៉ាត), សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យវៀតណាម (ខាងជើង)
យូគូស្លាវី ។ ពួកភ្នាក់ងារទូតតំណាងប្រទេសទាំងអស់នេះ ពោលគឺពួកដែលមិនទា
ន់បានចាកចេញពីប្រទេសកម្ពុជា បន្ទាប់ពីរដ្ឋប្បហារថ្ងៃទី១៨មិថុនានោះនៅឡើយទេ,
ក៏ចាប់ផ្តើមចាកចេញដោយគ្មានបង្គង់ពីប្រទេសកម្ពុជានៃពួកជនក្សត៍ ។ សាធារណ
រដ្ឋប្រជាមានិតចិនក៏បានបញ្ជូនពួកក្រុមទូតមួយក្តាប់តូច ឲ្យវិលត្រឡប់ទៅភ្នំពេញ
វិញ ដែលកាលពីដើមធ្លាប់តែបំរើសីហនុ ហើយដែលឥឡូវក្លាយទៅជាពួកប្រលង
នល់ បន្ទាប់ពីថ្ងៃទី១៨មិថុនា ហើយមិនក៏ទទួលយកភ្នាក់ងារទូតរបស់គេដែលនៅភ្នំ
ពេញនោះ ឲ្យត្រឡប់មកវិញ ។ មកដល់ទីក្រុងប៉េកាំង, ពួកភ្នាក់ងារទូតចិនទាំងនេះ
ក៏បានថ្លាថ្លែងប្រាប់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ អំពីបណ្តាំនៃពួកបណ្តាជននិងពួកយោធាជាច្រើន

នថា ពួកគេនៅតែស្មោះស្ម័គ្រជាដំបូងជាមួយនិងសម្តេចសីហនុ រហូតដល់ក្រៅនៃ បេះដូង» បើទោះជាពួកគេត្រូវរស់បណ្តោះអាសន្នសិន នៅពេលអត្តមាននៃសម្តេច នៅក្នុងមាតុប្រទេស ហើយបើទោះពួកគេត្រូវមានកាតព្វកិច្ចស្រែកលូមឆ្លងម្កាលជា មួយនិងពួកក្រុមផ្តែងចក្រក៏ដោយ ។

អំពីរដ្ឋដទៃទៀត ដែលមានឋានៈជា«ក្រុមមិត្តភក្តិគាំទ្រពីដំបូងទី» របស់ក្រុង, ដែលបានទទួលស្គាល់រដ្ឋាភិបាលនេះនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧០ ហើយដែលបដិសេធមិនឱ្យ មានការទាក់ទងទាល់តែសោះជាមួយនិង«សាធារណរដ្ឋខ្មែរ» មានប្រទេស ៖ អា លបាន, អាល់ហ្សេរី, អាហ្វ្រិកកណ្តាល, កុងហ្គោ (ប្រាស្សរីល) , គ្លីណេ, អៀរ៉ាក់, លីប៊ី, ម៉ូរីតានី, ប៉ាឡេស្ទីន, រូម៉ានី, ស្លូវ៉ាគី, យេម៉ែនខាងជើង, យេម៉ែនខាងត្បូង, ស្វីដង់, សៀរី, តង់ហ្សានី ។

តទៅនេះជាសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយរៀបរាប់អំពីក្រុង ដោយអ្នកនិពន្ធ Jean La- couture (នៅក្នុងទស្សនាវដ្តី «ឡឺ នូវែល អុបស៊ែវ៉ាទ័រ» ចុះផ្សាយពីថ្ងៃ៤ទៅ១០ ឧសភា១៩៧០) ៖

«នៅពេលដែលព្រះអង្គយាងត្រឡប់ពីខេត្តកន្ទាំងវិញ, ហើយបន្ទាប់ពីមេដឹក នាំខ្មែរកុម្មុយនិស្តដ៏ឆ្លើមម្នាក់, លោកជួន-មុម, បានធ្វើដំណើរពីក្រុងប៉ារីសមកដល់ ប៉េកាំង ទើបសម្តេចសីហនុមានលទ្ធភាពចំណាយកម្លាំងព្រះអង្គ ក្នុងការបង្កើតរដ្ឋា ភិបាលមួយនិងគណបក្សមួយ ដែលចាប់ផ្តើមធ្វើការតស៊ូទល់នឹងការរាតត្បាតរបស់អាមេរិកាំងនិងបរិវារនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។ គណបក្សនោះមានឈ្មោះថា ហ្វ្រង់ (រ-ណាសិវរូបប្រដូជាតិកម្ពុជា) ។ វាមានភិនភាគបីយ៉ាងដែលយើងគួរកត់សម្គាល់ ។ ភិ នភាគម្យ៉ាងគឺគណបក្សនេះមានមូលដ្ឋានចម្បងរបស់ខ្លួនឯងនៅហើយ នៅក្នុង ព្រៃម៉ាតីផ្នែកខាងត្បូងនិងខាងលិចនៃភ្នំក្រវ៉ាញនិងបាត់ដំបង ។ នៅក្នុងភិនភាគម្យ៉ា ងទៀត គឺគណបក្សនេះបានផ្តាច់ខ្លួន ពីសាមគ្គីភាពជាតិទូលំទូលាយជាទូទៅបែប យល់សប្តិយល់ស្តង់របស់សង្គម(រាស្ត្រនិយម)នៃសម្តេចសីហនុ, ក៏ប៉ុន្តែគណបក្ស នេះផ្តោតគំនិតទៅលើការរួបរួម ដោយធ្វើការអំពាវនាវស្រែកហៅរកកម្លាំងផ្សេងៗ បីគ្រប់ទិសទីនៃសង្គម, យោងតាមឧទាហរណ៍នៃពួករណសិរ្សដោះ (យៀកកុង) នៃវៀតណាមខាងត្បូង ។ នៅទីបំផុត គណបក្សនេះបានបង្ហាញនូវកម្មវិធីនយោបា យមួយប្រកបដោយសេចក្តីសុភាពរាបសារីច្រើន ដែលកម្មសិទ្ធិទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួននិងលទ្ធិព្រះពុទ្ធសាសនា ត្រូវមានការធានារ៉ាប់រង ដែលជាកត្តានៃការរីកចំរើ នដ៏ឆាប់រហ័សនៃជីវិតនយោបាយ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី សមាសភាពនៃរដ្ឋាភិបា-លដែលចេញមកពីហ្វ្រង់ (ក្រុង ៖ រាជរដ្ឋាភិបាលប្រដូជាតិកម្ពុជា...ន.ស.) គឺបាន បង្ហាញនូវអត្ថន័យដ៏បំបូណ៌ ។ សមាជិកទាំងអស់នៃរដ្ឋាភិបាលនេះ ដែលវាខុស

ពីជំហានដំបូងនៃក្រុមប្រឹក្សាដឹកនាំនយោបាយរបស់ពួក F.N.L. (យៀកកុង) គឺសុទ្ធសឹងតែជាមនុស្សដែលគេធ្លាប់ស្គាល់ពេកណាស់ទៅហើយ ។ ទោះជាអ្នកនយោបាយមានឱកាស ម៉ារគស៊ីស្ត (កុម្មុយនិស្ត) ឬមិនមែនក៏ដោយ ពួកគេសុទ្ធសឹងតែធ្លាប់បានដើរតួសំខាន់ៗក្នុងជីវិតនយោបាយនៃប្រទេសជាតិ ចំនួនជាង១០ឆ្នាំមកហើយ ។ ជាដំបូងគឺលោកនាយករដ្ឋាភិបាល លោកប៉ែន-ឌុត ដែលមានលក្ខណៈចំពោះរាជានិយមខ្មែរ ដូចជាលោក Aristide Briand ចំពោះសាធារណរដ្ឋទី៣នៃប្រទេសបារាំង, គឺមានលក្ខណៈជាជំនួរភាពនិងជាមិត្តរូប ប្រកបដោយបញ្ញានិងការស្វិតស្វាញ... ប្រហែលគ្នានឹងលក្ខណៈរុក្ខជាតិអញ្ចឹងខ្លះដែរ ។ នៅក្បែររូបលោកមានមនុស្សបីក្រុម ។ ទី១ គឺពួកអ្នករាជការសីហនុនិយមដាច់ខ្ពស់ ដែលគ្មានឱកាសនយោបាយច្បាស់លាស់ ដូចជាអតីតរាជទូតនៅទីក្រុងមូស្កូ, តែរ និងជាការ...ដូចជាលោកចៅ-សេង ដែលធ្លាប់ធ្វើជារដ្ឋមន្ត្រីនៅភ្នំពេញ ហើយសព្វថ្ងៃនេះនៅប៉េកាំង នៅពេលណាដែលគាត់នឹងបង្ហាត់បង្រៀនអំពីសង្គមនិយមនយោបាយទៅ Perpignan, (...) ដូចជាលោកជួន-មុម វិស្វករខ្មែរផ្នែកខាងពហុបច្ចេកទេសតែម្នាក់គត់ ដែលបានចាកចោល C.N.R.S. (មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវនៃប្រទេសបារាំង) ដើម្បីបំពេញមុខងារជារដ្ឋមន្ត្រីផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលនេះ ។ នៅទីបំផុតគឺមានពួកព្រៃម៉ាតី ដែលមានមេដឹកនាំធំៗ៣នាក់, លោកហ៊ុ-យង់,ហ៊ុ-នីម និងខៀវសំផន ដែលបានទទួលបន្ទុករៀងៗខ្លួន នូវទីស្តីការផ្នែកខាងមហាផ្ទៃ, យោសនាការ និងការពារប្រទេស ។ គឺវេជ្ជសាស្ត្រលើទាំងនេះ ដែលត្រូវប្រឈមមុខតាំងជាមួយនឹងលន់-នល់» ។

មុននឹងរៀបចំផែនការ (រដ្ឋាភិបាល) គ្រូង, (រណសិរ្ស) ហ៊ុង បានតាក់តែងចេញរូបរាងក្នុង «កម្មវិធីនយោបាយ»មួយយ៉ាងប្រណីតដ៏គួរឲ្យរំភើប ប្រកបដោយលក្ខណៈ«ត្រឹមត្រូវ, ប្រាកដនិយម និងស្របតាមលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ» ។

ពួកបញ្ញាជនបារាំងផ្នែកខាងឆ្វេង បានធ្វើសេចក្តីសរសើរ «កម្មវិធីនយោបាយ» នេះដោយស្មោះអស់ពីដួងចិត្ត ដោយហេតុថា ជាទង្វើរបស់បញ្ញាជនខ្មែរក្រហម ដោយមានជួន-មុមជាមេខ្លោង ហើយដែលមិត្តភក្តិបារាំងខាងឆ្វេងរបស់ពួកគេចាត់ទុកថា ជាក្រុមបក្សជនប្រជាធិបតេយ្យដ៏ពិតប្រាកដ... មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ បានធ្លាប់ជួយគាំទ្រពួកអ្នកទាំងនេះ ក្នុងការតស៊ូប្រយុទ្ធនឹងនយោបាយ ប្រឆាំងនឹង«របបសក្តិភូមិ, លទ្ធិជិះជាន់ផ្តាច់ការ, អំពើពុករលួយ» របស់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ។

កម្មវិធីនយោបាយរបស់ហ៊ុង បានត្រូវរៀបចំតាក់តែងឡើង តាំងពីអក្សរ«ក» រហូតដល់«អ» ដោយលោកវិស្វករពហុបច្ចេកទេស (Polytechnicien) ខ្មែរតែម្នាក់គត់, គឺលោកជួន-មុមដ៏ឆ្លើម ដែលធ្លាប់មានពូជអំបូរជាក្រុមហ៊ុង ក្លាយខ្លួន

មកជា«វណ្ណៈអធន» ដើម្បីបំរើក្រុមបក្សឲ្យសមស្របតាមកាលៈទេសៈនៃសេចក្តីត្រូវការរបស់ពួកខ្មែរក្រហម ។ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំសូមបើករង្វង់ក្រចកទៅចុះ...រឿងទាំងអស់នេះមិនបានហាមឃាត់លោកជួន-មុម ឲ្យយកប្រពន្ធបារាំងម្នាក់យ៉ាងស្អាតប្រិមប្រិយ ដែលមានលក្ខណៈអភិជនតាំងពីក្សាលដល់ចុងជើង ។

លោកជួន-មុមបានរៀបរៀងកម្មវិធីនេះឡើង យោងតាមសំណូមពររបស់ពួកក្រុមសមមិត្តរបស់គាត់ ដែលបំរើ«ការតស៊ូផ្ទៃក្នុង» មានខៀវ-សំផន និងអៀងសារី ។ល។ មីង ។ល។ ដែលចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ១៩៧៥ឡើងទៅ បានលេចឡើងជាមេព្រាយបិសាច ដែលមិនត្រឹមតែស្រែកឃ្លានអំណាចអធម៌ ដែលប្រឆាំងនឹងប្រជាជនខ្ពស់និងនិរន្តរ៍ប្រជាធិបតេយ្យប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងស្រែកឃ្លានលោហិតនៃប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរស្លូតត្រង់ថែមទៀត ។

គឺជាការពិតណាស់ កាលក្នុងឆ្នាំ១៩៧០ ទាំងពួកបញ្ញាជនបារាំងខាងឆ្វេង និងខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ពុំបាននឹកស្មានសោះតែម្តង, សូម្បីតែមួយនាទីក៏គ្មានដែរ, ថាពួកខ្មែរក្រហមទាំងនេះ បានក្លាយទៅជាព្រាយបិសាចអាក្រក់អាក្រីជាងអារក្សសាតាំងទៅទៀត (Satan) ។ មេអារក្សសាតាំងក្រោយនេះ មានកំពស់កំពរមិនបានបាត់ជើងរបស់ពួកខ្មែរក្រហមផងឡើយ ក្នុងប្រការនៃលក្ខណៈឃោរឃៅ, អំពើក្រឡិចក្រឡុច និងនយោបាយបោកប្រាស់...។

កម្មវិធីនយោបាយរបស់ពួកហ្នឹង

ដែលពួកអ្នកគាំទ្រទាំងឡាយ, ដោយមានរាប់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំនិងសម្តេចប៉ែន-នុតផងដែរ, បានផ្ទៀងសារសើរដល់កំពូល, បានក្លាយទៅជា, តាំងពីមុនពេលជោគជ័យទាំងស្រុងនៃពួកខ្មែរក្រហមក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ទៅទៀត, កម្មវិធីបោកបញ្ឆោតមួយដ៏ធំសំបើម, ទាក់ទងនឹងប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងផង និងទាក់ទងនឹងពិភពខាងក្រៅនៅហាងផង ជាពិសេសចំពោះពួកមិត្តភក្តិបារាំង ហើយនិងពួកអ្នកដទៃទៀត ដែលធ្លាប់ពីងផ្អែកសេចក្តីសង្ឃឹមដ៏ធំធេងទៅលើតស៊ូរំដោះរបស់ពួកយើង ដើម្បីស្ថាបនាកិច្ចការកសាងជាតិ, បន្ទាប់ពីមានជោគជ័យទៅ, ដើម្បីសាងសង់ប្រទេសកម្ពុជាមួយឲ្យបានសំបូរសប្បាយរុងរឿង ប្រកបដោយលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងពោរពេញដោយយុត្តិធម៌នៃសង្គម» ។

ក៏ប៉ុន្តែដោយគ្មានឧទាហរណ៍អ្នកអាចសម្លឹងមើលឃើញ ឬទស្សន៍ទាយអំពីអនាគតបាន កាលក្នុងខែឧសភា-មិថុនា១៩៧០ យើងក៏នាំគ្នារស់នៅក្នុងការសប្បាយយល់សប្តិយល់ស្លឹងដូច្នេះសិនទៅ ។

ក្នុងប្រការនេះ, លោក Jacques Decornoy បានសរសេរអត្ថបទដ៏ប្រណិត ដ៏គួរឲ្យកត់សម្គាល់ ចុះផ្សាយនៅក្នុង Le Monde Diplomatique (ខែឧសភាឆ្នាំ១៩៧០) ៖

«ដើម្បីទប់ទល់នយោបាយ(បរមក្ស) ពួកអ្នកជាតិនិយមខ្មែរនៅជុំវិញសម្តេចសីហនុ ព្រមទាំងពួកកុម្មុយនិស្ត បានសំដែងបង្ហាញអំពីកម្មវិធីនយោបាយមួយ ដែលមានជាក់លាក់លាយឡំគ្នា នូវឧត្តមគតិជាតិម្តែពីបុរាណកាលមករបស់ព្រះប្រមុខរដ្ឋទាក់ទងនឹងធាតុពិតនៃរបប ហើយនិងក្រាំងបញ្ជីនៃវិធានការណ៍មួយចំនួនសំរាប់ចាត់ចែង ដែលទៅមិនហួសឆ្ងាយប៉ុន្មានពីការកែទម្រង់មួយដ៏ប្រយុត្តប្រយោជន៍តែប៉ុណ្ណោះ ។ យើងមិត្តនៅសែនឆ្ងាយពីផែនការដែលសំដែងបង្ហាញដោយរដ្ឋាភិបាលបដិវត្តន៍បណ្តោះអាសន្ននៃវៀតណាមខាងត្បូង (វៀតកុង) ដែលទាមទារឲ្យដោះដូររដ្ឋធម្មនុញ្ញនិងស្ថាប័នជាតិទាំងអស់នៃរដ្ឋាភិបាលព្រៃឆតរ ។ នៅក្នុងប្រការនេះ ប្រទេសកម្ពុជានៅតែមានលក្ខណៈ ជាព្រះរាជាណាចក្រ...តែពុំមានព្រះរាជាតែប៉ុណ្ណោះឯង ហើយដែលមានព្រះពុទ្ធសាសនា ជាលទ្ធិសាសនារបស់រដ្ឋ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី គេត្រូវសន្មត់ថា ប្រទេសជាតិត្រូវធ្វើដំណើរវិវឌ្ឍន៍ឆ្ពោះទៅរកសេរីភាពពិតប្រាកដ- មិនមែនតែយ៉ាងផ្នែកសំបកក្រៅតែប៉ុណ្ណោះទេ គឺដោយហេតុថាកម្មវិធីនោះបាននិយាយពី «ប្រជាធិបតេយ្យនិយម ដែលកំពុងតែផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងតំបន់រំដោះ» ។ (មិត្តរបស់យើង ដែលនៅក្នុងចំណោមបញ្ញាជនបារាំងខាងឆ្វេង មានជំនឿទាំងស្រុង ដោយគ្មានសេចក្តីសង្ស័យ សូម្បីតែបន្តិចបន្តួច ថាពួកខ្មែរក្រហមស្រឡាញ់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យជាងស្តេចសីហនុ ។ ម៉្លោះហើយ សិទ្ធិនិងសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋយើង នឹងច្បាស់ជាមានសភាពពិតប្រាកដ ពុំមែនមានទ្រង់ទ្រាយ «បោកបញ្ឆោត» ដូចកាលសម័យសីហនុនោះឡើយ ។ ម៉្លោះហើយជំនឿនេះ វានឹងក្លាយទៅជាការយល់ខុសតាំងស្រុង បើគេសម្លឹងមើលទៅអ្វីៗ ដែលកើតឡើងនៅក្រោមអង្គការដ៏«មហាភ័ស្មាង, មហាត្រឹមត្រូវ, មហាលោតផ្តោះ, មហាអស្ចារ្យ»នៃក្រុមបក្សប៉ុល-ពត, អៀង-សារី, ខៀវ-សំផន, សុន-សេន, ឆន-ជា... ឆ.ស.) ។

ចំណែកឯគំរោងវិធានការណ៍ទាក់ទងនឹងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ដែលមានសរសេរនៅក្នុងកម្មវិធីនៃរណសិរ្សប្រមុខជាតិកម្ពុជា បានលេចឡើងជាសំណើមានប្រយោជន៍ ដោយហេតុថាពួកគេ បានធ្វើសំណូមពរឲ្យមានការកែទម្រង់ក្នុងការជួយស្នូលពួកប្រជាកសិករ ៖ កម្មសិទ្ធិផ្ទាល់ខ្លួនត្រូវបានទទួលការធានា (តាមការពិត ការធានានេះនឹងលេចឡើងជាការល្អច្រើនទាំងស្រុង... គឺជាការដកហូតវិបស្សន៍ដល់បូសត-ល់តែម្តង ឆ.ស.), ការស្វែងរកដំណោះស្រាយមួយដ៏សមរម្យ ទាក់ទងនឹងបំណុលប្រាក់ប្រកបដោយអយុត្តិធម៌» ។ល។ តាំងពីបុរាណកាលមក ពួកប្រជាកសិករនៅអាស៊ី តែងតែទទួលរងគ្រោះដោយពួកឲ្យទ្វីបុល, ពួកអ្នកឲ្យទ្វីប្រាក់តែយកសំណងជាផលិតផល, ម៉្លោះហើយកំរោងការណ៍បែបនេះ អាចជួយស្នូលសកម្មភាពនៃរណសិរ្សរំដោះ ហើយធ្វើឲ្យមនុស្សចូលចិត្តច្រើនជាងគំរោងការណ៍របស់ឧត្តម

សេនីយ៍លន់-នល់ ដែលចាំតែស្រែកប្រកាសតែអំពីសាធារណរដ្ឋ ។ (តាមពិតការ «តាំងឲ្យមានរបបសាធារណរដ្ឋ»របស់ពួកលន់-នល់, និងការ«តាំងឲ្យមានរបបប្រជាធិបតេយ្យនិងការរំដោះពួកប្រជាពលកររបស់យើងឲ្យរួចផុតពីអ្នកឲ្យខ្ចីប្រាក់ (មិនព្រឹត)» ដោយពួកខ្មែរក្រហម, គឺមានលំដាប់ស្រដៀងគ្នា ដូចទឹកពីរដំណាក់ក្នុងប្រការដែលថា ពួកឆ្លងនិយមបំផុតនិងពួកស្តាំនិយមបំផុតរបស់យើង តែងមើលងាយមើលស្រាលប្រជាពលរដ្ឋតូចតាចរបស់យើងយ៉ាងខ្លាំង ហើយមិនព្យព្រើតព្យញ្ជើមក្នុងការបោកប្រាស់យ៉ាងរបៀបយង់ឃ្នងនោះឡើយ ។ ជាការពិត ពួកខ្មែរក្រហមបានចាប់ផ្តើមពិឃាតពួកអ្នកឲ្យខ្ចីប្រាក់ ហើយបន្ទាត់មកទៀត ពួកគេក៏ពិឃាតផងដែរនូវពួកប្រជាកសិករ ដែលមិនចង់ធ្វើការរបៀបជាកញ្ជះដាច់ថ្លៃរបស់អង្គការ«ប៉ុល-ពត» ព្រមទាំងតាមសម្លាប់រហូតដល់ពួករាជានិយម និងពួកអ្នកកាត់លក្ខខ្លះពុទ្ធសាសនាថែមទៀត ដែលកម្មវិធីនយោបាយរបស់ពួកហ្វឹងបានបញ្ជាក់ថា ពួកគេនៅតែមានការគោរពជាតិច្ច ! ឧ.ស.) ។ គួរកត់សម្គាល់ដែរថា អ្នកនិពន្ធនៃកម្មវិធីបានសំដែងឆន្ទៈចង់ឲ្យស្រុកខ្មែរចេញផុតពីសករាជនៃអាណានិគមនិយម ដោយជំរុញឲ្យមានខេមរយានកម្មជឿនលឿនទៅមុខយ៉ាងសកម្មក្នុងមជ្ឈដ្ឋានសិក្សាធិការ (ខេមរយានកម្មមានដំណើរលឿនទៅមុខណាស់ទៅហើយ មុនពេលរដ្ឋប្រហារក្រោមការណែនាំរបស់សម្តេចសីហនុ ហើយនិងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសិក្សាធិការដ៏ក្មេងម្នាក់ ប្រកបដោយថាមពល)...ព្រមទាំងធ្វើសេចក្តីស្រាវជ្រាវទាក់ទងនឹងសាវតារបស់ជាតិ «ដែលជាច្រើនដងណាស់ មានទ្រង់ទ្រាយខុសពីសេចក្តីពិត ដោយសារតែពួកអ្នកនិពន្ធបរទេស» ៖ ដោយសន្សំៗនិងយ៉ាងស្ងាត់ស្ងៀម មុខការនេះបានត្រូវបំពេញដោយពួកបញ្ញវន្តជឿនលឿនខ្លះនៅប្រទេសបារាំង ។ (សេចក្តីពិតបង្ខំឲ្យខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបញ្ជាក់ថា ពួកបញ្ញវន្តខាងឆ្វេងរបស់យើង ដូចជាពួកបញ្ញវន្តខាងស្តាំដូច្នោះដែរ ពុំដែលនឹកឃើញចង់សរសេរអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រនៃប្រទេសយើងឲ្យស្របតាមសេចក្តីពិតនោះទេ ។ ពួកគេបានធ្វើការតទៅទៅលើពួកអ្នកនិពន្ធប្រវត្តិវិទ្យាបរទេស ដោយសារតែពួកនេះមិនបានសរសេរបង្ហាញរាជានិយមនិងស្តេចខ្មែរឲ្យបានខ្មៅងងឹតគ្រប់គ្រាន់តែប៉ុណ្ណោះ ។ ពីឆ្នាំ១៩៧៥ទៅ១៩៧៩, គេអាចស្តាប់វិទ្យុរបស់ខ្មែរក្រហម ក៏ដឹងបានដែរថា តើពួកគេសរសេរប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសកម្ពុជាបែបណា ដើម្បីកែប្រែទ្រង់ទ្រាយខុសនៃពួកអ្នកនិពន្ធបរទេស ។ ចំណែកឯពួកបញ្ញវន្តផ្នែកខាងស្តាំបំផុតរបស់យើងវិញ អាចប៉កសាវតារជាតិយើងឲ្យប្រាសចាកសេចក្តីពិត ក៏មិនសូវជាចាញ់ពួកប៉ុល-ពតប៉ុន្មានដែរ ! នៅចុងចប់ទៅ គួរកត់សម្គាល់ថា ទាក់ទងនឹង «ខេមរយានកម្ម»នៃសិក្សាធិការរបស់ពួកខ្មែរក្រហម ៖ ពួកគេប្រឹង «ខេមរយានកម្ម» ខ្លាំងពេកទៅ រហូតទាល់តែគេពុំបានបង្ហាត់បង្រៀន

អ្វីទាល់តែសោះដល់កូនចៅរបស់យើង... មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ធ្វើឲ្យពួកក្រោយនេះ ក្លាយទៅជាពួកអវិជ្ជា និងខ្វះខាតព្រះគេសុទ្ធសាធ ។ នៅថ្នាក់កំពស់កំពង់ចាមរបស់រដ្ឋវិញ « ខេមរយានកម្ម » របស់ពួកគេ បានក្លាយទៅជាការប្រកាន់និងការមាក់ងាយពូជសាសន៍ ។ គឺពួកខ្មែរក្រហមបានបាត់ពីភពលោកទាំងមូល មិនឲ្យហៅប្រទេស កម្ពុជាថា «Cambodge» ឬ «Cambodia» អ្វីទេ ថ្វីបើខាងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតុចិនវិញ, ដែលមានឈ្មោះជាចិនថា «ឈុង-គួ», ចិនសុខចិត្តឲ្យគេហៅនៅអ.ស ប.ថា «Chine» ឬ «China», ឬជាភាសារុស្ស៊ីថា «Kitai» ។ល។

ទោះជានៅក្នុងឆ្នាំ១៩៨១ទៅហើយក្តី V.O.A. (វិទ្យុសម្លេងសហរដ្ឋអាមេរិក) និង B.B.C. (វិទ្យុសម្លេងចក្រភពអង់គ្លេស)... ក៏មានកាតព្វកិច្ចថ្លែងរវាងហៅប្រទេសខ្មែរថា «Cambodia» នោះដែរ ដោយប្រើពាក្យថា «Kampuchea» ជំនួសវិញ ។ ការដកើតខ្លួនហួសហេតុដូច្នេះ គឺជាទ្រង់ទ្រាយមួយនៃការប្រកាន់ពូជសាសន៍ ដ៏ប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់បំផុត ។ ឧទាហរណ៍នៃសាវតាររបស់អីត្លែ ជាការច្បាស់ត្រឡប់ត្រឡាត ៖ ពួកអ្នកប្រវត្តិវិទ្យាពិតប្រាកដ បានដឹងហើយថា តើការមាក់ងាយពូជសាសន៍ រំជើបរំជួលនោះ វាអាចដឹកនាំទៅដល់ទីណាដែរ ។ ការប្រឹងប្រែងបែបនេះបានត្រូវចាប់ផ្តើមឡើង ចាប់តាំងពីឆ្នាំនេះទៅ ស្របគ្នាជាមួយនឹង «ការរំដោះ» នៃប្រទេសជាតិ ៖ គេទទួលស្គាល់ថា ចំណាត់វិធានការណ៍បែបនេះ ក៏ជាទីចូលចិត្តរបស់ពួកអ្នកតស៊ូវៀតណាម (យៀកកុង) ដែលយល់ថាការសាងសង់សង្គមថ្មី វាត្រូវទៅស្របជាមួយគ្នា នឹងការប្រយុទ្ធនាងផ្នែកកងទ័ពនិងខាងផ្នែកនយោបាយ ។ គួរកត់សម្គាល់ដែរថា នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលដែលរៀបចំឡើងដោយលោកប៉ែន-ឌុត, ពួកកុម្មុយនិស្ត ឬពួកដែលគេស្គាល់ថាមានឈ្មោះអីចឹង បានក្តោបក្តាប់ក្រសួងសំខាន់ៗអស់រលីងទៅហើយ ៖ សេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ, ក្រសួងការពារជាតិ, ព័ត៌មាននិងយោសាស, ក្រសួងមហាផ្ទៃ និងកែទម្រង់ជនបទ»...

អ្វីទាល់តែសោះដល់កូនចៅរបស់យើង... មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ធ្វើឲ្យពួកក្រោយនេះ ក្លាយទៅជាពួកអវិជ្ជា និងខ្វះខាតចំណេះដឹង ។ នៅថ្នាក់កំពស់កំពង់ចាមរបស់រដ្ឋវិញ « ខេមរយានកម្ម » របស់ពួកគេ បានក្លាយទៅជាការប្រកាន់និងការមាក់ងាយពូជសាសន៍ ។ គឺពួកខ្មែរក្រហមបានបាត់ពីភពលោកទាំងមូល មិនឲ្យហៅប្រទេស កម្ពុជាថា «Cambodge» ឬ «Cambodia» អ្វីទេ ថ្វីបើខាងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាវិញ, ដែលមានឈ្មោះជាចិនថា «ឈុង-គួ», មិនសុខចិត្តឲ្យគេហៅនៅអ.ស ប.ថា «Chine» ឬ «China», ឬជាភាសារុស្ស៊ីថា «Kitai» ។ល។

ទោះជានៅក្នុងឆ្នាំ១៩៨១ទៅហើយក្តី V.O.A. (វិទ្យុសម្លេងសហរដ្ឋអាមេរិក) និង B.B.C. (វិទ្យុសម្លេងចក្រភពអង់គ្លេស)... ក៏មានកាតព្វកិច្ចចៀសវាងហៅប្រទេសខ្មែរថា «Cambodia» នោះដែរ ដោយប្រើពាក្យថា «Kampuchea» ជំនួសវិញ ។ ការដឹកនាំខ្លួនហួសហេតុដូច្នេះ គឺជាទ្រង់ទ្រាយមួយនៃការប្រកាន់ពូជសាសន៍ ដ៏ប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់បំផុត ។ ឧទាហរណ៍នៃសាវតាររបស់អីត្លែ ជាការច្បាស់ត្រឡប់ត្រឡាត់ ៖ ពួកអ្នកប្រវត្តិវិទ្យាពិតប្រាកដ បានដឹងហើយថា តើការមាក់ងាយពូជសាសន៍ រំជើបរំជួលនោះ វាអាចដឹកនាំទៅដល់ទីណាដែរ ។ ការប្រឹងប្រែងបែបនេះបានត្រូវចាប់ផ្តើមឡើង ចាប់តាំងពីឆ្នាំនោះទៅ ស្របគ្នាជាមួយនឹង «ការរំដោះ» នៃប្រទេសជាតិ ៖ គេទទួលស្គាល់ថា ចំណាត់វិធានការណ៍បែបនេះ ក៏ជាទីចូលចិត្តរបស់ពួកអ្នកតស៊ូវៀតណាម (ឃៀកកុង) ដែលយល់ថាការសាងសង់សង្គមថ្មី វាត្រូវទៅស្របជាមួយគ្នា នឹងការប្រយុទ្ធនាងផ្នែកកងទ័ពនិងខាងផ្នែកនយោបាយ ។ គួរកត់សម្គាល់ដែរថា នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលដែលរៀបចំឡើងដោយលោកប៉ែន-ឌុត, ពួកកុម្មុយនិស្ត ឬពួកដែលគេស្គាល់ថាមានឈ្មោះអីចឹង បានក្តោបក្តាប់ក្រសួងសំខាន់ៗអស់រលីងទៅហើយ ៖ សេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ, ក្រសួងការពារជាតិ, ពត៌មាននិងយោសាស, ក្រសួងមហាផ្ទៃ និងកែទម្រង់ជនបទ»...

សេចក្តីសន្យាដ៏ល្បីរបស់ពួកខ្មែរក្រហម ក៏ដូចតែសេចក្តីសន្យាដ៏អស្ចារ្យរបស់ពួកឃៀកកុង ទៅកាន់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់ពួកគេដូច្នោះដែរ... បន្ទាប់ពីបីបួនឆ្នាំនៃជីវិតពិសោធន៍ទៅ ក៏បានលេចឡើងជាការគួរឲ្យខកចិត្តខ្លាំងណាស់ ។ ជាពិសេសចំពោះពួកខ្មែរក្រហម, ការអនុវត្តន៍នៃជីវិតពិសោធន៍បែបដូចនេះ បានទទួលលទ្ធផលជាទីចុងចប់ទៅ នូវសោកនាទកម្មដ៏ពោរពេញដោយថ្មកឈាម ដ៏មហាសេនាម៉ាស់នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃមនុស្សជាតិ ។ ចំពោះរឿងនេះ អ្វីៗដែលនៅសល់សំរាប់ Jean Lacouture, Jacques Decornoy, ឆរោត្តម-សិហនុ, ប៉ែន-ឌុត និងសំរាប់ជនបរទេសនិងខ្មែរទៀតជាច្រើន ដែលចិញ្ចឹមសេចក្តីសង្ឃឹមទាំងស្រុងថា ប្រទេសកម្ពុជាគឺជាមាន «អនាគតភ្លឺស្វាង» ដោយសារពួកខ្មែរក្រហម (ដែលមានជួន

មុមម្នាក់នៅក្នុងនោះ ដែលអ្នកផងថ្លែងកោតសរសើរ)... គឺនៅសល់តែការ«ទទួលខុសត្រូវ»តែប៉ុណ្ណោះឯង, ដែលទោះជាយ៉ាងណា ក៏វាមិនអាចជួយសង្គ្រោះស្រុកខ្មែរឲ្យរស់ឡើងវិញបានដែរ, ដោយហេតុថា វិទាសកម្មនៃប្រទេសនេះ វាបានថយដោយព្រហ្មលីទិក្ខរូបស្រេចទៅហើយ តាំងតែពីថ្ងៃ១៨មិថុនា១៩៧០មកម្ល៉េះ ។

ដើម្បីបញ្ចប់វគ្គនេះ ដែលសរសេរឡើងសំរាប់បំផុស«ព្រឹត្តិការណ៍ធំៗ»ទាក់ទងនឹងខែឧសភា១៩៧០, ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ សូមបង្ហាញដល់មិត្តអ្នកអាន ផ្លូវនយោបាយផ្ទាល់ខ្លួន ដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបានរៀបរៀងអំពីថ្ងៃ២០ឧសភា១៩៧០នៅទីក្រុងប៉េកាំង ។

២០ ឧសភា- គឺជាទិវាមួយដែលមានតម្លៃប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ពិតប្រាកដ ទោះសំរាប់ចលនាស៊ីនៃប្រទេសកម្ពុជា ឬក៏សំរាប់ប្រទេសចិនប្រជាមានិតក្តី ។

តាំងពីថ្ងៃរួលមិញម្ល៉េះ, នៅទីក្រុងប៉េកាំងក៏ដូចនៅទីកន្លែងដទៃទៀតទាំងអស់នៅប្រទេសចិន, ប្រជាពលរដ្ឋចិនទាំងមូលត្រូវបានគេបំផុសបំផុល «មិត្តភក្តិភាព» ឲ្យមានគោលជំហររឹងប៉ឹង ក្នុងប្រការជួយគាំទ្រប្រជាជាតិខ្មែរ និងឲ្យមានការស្តាប់ខ្លឹមចំពោះចក្រពត្តិធិបតេសហរដ្ឋអាមេរិក»...

តាំងពីថ្ងៃទី១៦ឧសភាមកម្ល៉េះ (តាំងពីពេលរសៀលរហូតដល់ព្រឹក្សែក្រហម), ប្រជាពលរដ្ឋទាំងប្រុសទាំងស្រីរាប់រយពាន់នាក់ បានដើរចម្រុះខ្លួលខ្មាញ់នៅតាមដងវិថីសំខាន់ៗនៃរដ្ឋធានី ។ ពួកគេបានស្រែកអំពាវនាវ អំពីការស្តាប់របស់ពួកគេចំពោះ «ចក្រពត្តិធិបតេសហរដ្ឋអាមេរិក» ហើយនិងការគាំទ្ររបស់ពួកគេចំពោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ដែលទទួលរងគ្រោះដោយ«ការឈ្លានពាន» ។

នៅព្រឹកស្អែកឡើង ថ្ងៃទី២០ឧសភា, មនុស្សប្រមាណជាង១លាននាក់ បានមកហូរហៀរចូលពេញនៅទីកន្លែង «ទៀន-អាងមេន» ។

មុននឹងចេញបង្ហាញខ្លួន មកទីកន្លែងវេទិកាដែលធ្វើពីថ្មចាក់បេតុង ហើយដែលមានកំពស់កំពែងយ៉ាងសង្ហារ គ្របសង្កត់មកលើទីកន្លែងដ៏ល្បីល្បាញនេះ លោកប្រធានម៉ៅ-សេទុង ដែលអមដោយ«មិត្តរួមអាវុធជិតស្និទ្ធជាងគេបំផុត», លោកសេនាប្រមុខលីន-ពាវ និងលោករដ្ឋមន្ត្រីទី១ជួ-អេនឡាយ, បានទទួលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំយ៉ាងរាក់ទាក់ជាទីបំផុតអស់ចំនួនកន្លះម៉ោង ។ សំដីសំដៅទាំងប៉ុន្មាន ដែលលោកបាននិយាយមកកាន់ខ្ញុំ... ជាការជាក់ច្បាស់ណាស់ គឺនិយាយឡើងសំរាប់លើកទឹកចិត្តខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ដែលកំពុងតែធ្លាក់ស្រុតចុះយ៉ាងខ្លាំង ឲ្យមានជំនឿឡើងវិញ ទៅលើវាសនាអនាគតនៃមាតុប្រទេសរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ។

ទាក់ទងនឹងកាស៊ីណូនៅទីក្រុងភ្នំពេញ, លោកប្រធានម៉ៅបានថ្លែងមកកាន់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំដូច្នេះថា ៖ «ប៉ុន្មានថ្ងៃចុងក្រោយនេះ ពួកលេង-នល់បានធ្វើការវាយ

ប្រហារសម្តេចយ៉ាងខ្លាំងក្លា... ព្រមទាំងបន្តបង្ហាត់សម្តេចអំពីរឿងកាស៊ីណូ ។ តាមរបាយការណ៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ខ្ញុំ, ខ្ញុំយល់ឃើញថា សម្តេចបានធ្វើចំណាត់ការត្រឹមត្រូវដោយយកប្រាក់ចំណូល មកទប់ទល់ការចំណាយនៅក្នុងកងទ័ព និងក្នុងកិច្ចការពារជាតិ ។ រឿងអស់ទាំងនេះ វាគ្រាន់បើជាងការពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើជំនួយអាមេរិកាំងផងដែរ ដែលប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ខ្លាំងណាស់ ហើយដែលមានលក្ខណៈចង្រៃឧត្តាសាសនាបំបែកជាតិរបស់ព្រះអង្គ...» ។

(កកគ ៖ សម្តេចសីហនុជឿថា លោកប្រធានម៉ៅ-សេទុងនិយាយពីរឿងយកលុយកាស៊ីណូមកចិញ្ចឹមកងទ័ពនេះ ជាមធ្យោបាយសំរាប់តែលើកទឹកចិត្តទ្រង់តែប៉ុណ្ណោះ ។ ដូច្នេះសម្តេចសីហនុខ្លួនឯងក៏យល់ថា ការយកប្រាក់ពីកាស៊ីណូមកចិញ្ចឹមកងទ័ពនេះ ពុំមែនជាចំណាត់ការត្រឹមត្រូវឡើយ...) ។

លោកប្រធានម៉ៅ បើទោះជាមានចំណាស់ទង់ជ្រាយខ្លាំងណាស់ទៅហើយ បើប្រៀបធៀបនឹងទ្រង់ទ្រាយរបស់លោកក្នុងទសវត្ស១០ នៅតែមានគំនិតភ្លឺស្វាងនិងប្រាជ្ញាវាងវៃ ហើយនៅមានចំណូលចិត្តខាងនិយាយកំប្លែងស្លូត ។

ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបានថ្លែងអំណរគុណចំពោះជំនួយដ៏សំបើមរបស់លោកប្រធានចំពោះចលនាតស៊ូដ៏ក្មេងខ្ចីរបស់យើង ។ លោកបានឆ្លើយមកខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំឮថា «ជាពិសេសសូមសម្តេចកុំអរគុណពួកយើងធ្វើអ្វី ! គឺពួកយើងទេប្រទេសមិនដែលត្រូវអរគុណសម្តេច, ពីព្រោះអាវុធរបស់យើង ប្រាក់កាសរបស់យើង ដែលផ្តល់ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋតស៊ូនៅប្រទេសកម្ពុជា មិនមានតម្លៃអ្វីសំខាន់ទាល់តែសោះ បើប្រៀបធៀបនឹងពលិកម្មដ៏មហាអស្ចារ្យនៃប្រជាពលរដ្ឋនេះ ដែលស្ថិតនៅជួរមុខនៃខ្សែប្រយុទ្ធទល់នឹងចក្រពត្តិអាមេរិកាំង ។ គឺពលរដ្ឋខ្មែរ, ពលរដ្ឋវៀតណាម, ពលរដ្ឋលាវ ដែលបង្ហូរឈាមម្តងឯក្នុងប្រយុទ្ធនេះ... ពុំមែនយើងដែលជាជនជាតិមិននោះទេ ។ ហើយគឺពួកយើងនេះឯង ដែលបានទទួលយកផលចំណេញ ពីជោគជ័យរបស់លោកអ្នក», នេះបានហៅថា ការនិយាយគ្នាដោយស្មោះត្រង់និងសុចរិត !

ចំណែកលោកសេនាប្រមុខលិន-ពារិញ, បុរសម្នាក់មាឌតូចល្អិត ស្ពាន់ហើយស្លូតសោះកគ្រោះ, កាលពីព្រឹកថ្ងៃនោះ, ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបានក្រឡេកមើលទៅឃើញគាត់ទំនងដូចជាជនស្រវឹងម្នាក់, ហើយដែលម្តងម្កាល បានបង្អាក់លោកប្រធានម៉ៅ ដើម្បីស្រែកឆ្លាដៃឆ្លាជើងដេរសហរដ្ឋអាមេរិក ព្រមទាំងបានផ្តល់ដល់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ នូវសេចក្តីធានាអះអាងទាំងស្រុង ដែលគ្មានរង្គោះរង្គើ នៃការគាំទ្ររបស់ប្រទេសមិន និងក្រុមយោធារបស់លោក «រហូតទៅដល់ជោគជ័យជាទីបញ្ចប់» ។ លោកបានបញ្ជាក់ប្រាប់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំថា លោកនឹងមិនយកថ្លៃថ្នូរអ្វីឡើយ ពីជំនួយច្រើនមុខច្រើនយ៉ាង ដែលផ្តល់ឲ្យហ្នឹង-គ្រងរបស់ពួកយើង ហើយដែលចលនា

និងរដ្ឋាភិបាលនេះ មិនត្រូវព្យាយាមញើសសោះឡើយ នឹងស្នើសុំចំពោះប្រទេស ចិន នូវអ្វីៗទាំងអស់ ដែលចលនាគតិយ៍របស់យើងមានសេចក្តីត្រូវការ ។

លោកជំទាវត្រីជ័យ-អេនឡាយ ដែលជាមនុស្សមានបញ្ញាស្មោះត្រង់ ស្ងាត់ស្ងៀម ហើយមានសេចក្តីគោរពយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះលោកប្រធានម៉ៅ ដែលបើកមាត់និយាយស្តីសំរាប់តែឆ្លើយចំពោះចំណុចខ្លះៗ ដែលលោកប្រធានបានចោទសួរ និងដើម្បីផ្ទៀងសារសេរីកិច្ចការកសាងជាតិជាទូទៅនៃខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំនៅកម្ពុជា ចន្លោះឆ្នាំ១៩៥៣និង១៩៦៩ ។

លោកជំទាវ-អេនឡាយបានផ្ទៀងទៅកាន់លោកប្រធានម៉ៅថា គឺជាការមួយគួរឲ្យសោកស្តាយពន់ពេក ដែលកិច្ចការកសាងជាតិទាំងអស់នេះ បានត្រូវបញ្ចប់ដោយកំហុក ដោយសារតែពួកក្រុមរដ្ឋប្រហារនៅភ្នំពេញ, ដោយលោកបានបន្ថែមថា «ដោយបានយល់ស្គាល់ប្រទេសជាច្រើននៅក្នុងតតិយលោក» លោកមានលទ្ធភាព «ធ្វើសេចក្តីបញ្ជាក់ថា នៅក្រោមការដឹកនាំរបស់សម្តេចស៊ីហានុ ប្រទេសកម្ពុជាបានបោះជំហានលឿនលឿនទៅមុខក្នុងកិច្ចការកសាងជាតិ ជាងប្រទេសដទៃទៀតភាគច្រើន ដែលកំពុងធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅរកការរីកចម្រើន» ។

មិត្តជំទាវ-អេនឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ក៏បានផ្លៀតឱកាសពេលនោះ... ហើយគាត់តែងតែផ្លៀតឱកាសជាដិច្ច រហូតដល់សេចក្តីស្លាប់របស់គាត់ ដើម្បីធ្វើមេធាវីការពារឧត្តមគតិខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំដោយសេចក្តីស្មោះស្ម័គ្រ នៅចំពោះមុខប្រជាពលរដ្ឋរបស់គាត់ក្តី នៅចំពោះមុខពួកជនបរទេសក្តី (ជាពិសេសនៅចំពោះមុខពួកអនាគតមិត្តភក្តិអាមេរិកាំងរបស់គាត់)... ឬនៅចំពោះមុខពួកមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមក្តី...។

ពីថ្ងៃនេះតទៅ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំមិនអាចបំភ្លេចបានឡើយ នូវអ្វីៗដែលគាត់បានធ្វើចំពោះខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ។

បើយើងវិលត្រឡប់មកកិច្ចប្រជុំមេទីងដ៏មហាសំបើម នៅថ្ងៃទី២០ ឧសភា ១៩៧០, នៅទៀន-អាងមេន, ការបង្ហាញខ្លួនរបស់លោកប្រធានម៉ៅ ជាមួយនឹងខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំនៅខាងស្តាំ ហើយនិងលោកលិន-ពារនៅខាងឆ្វេង ដោយមានបន្ទាប់មកទៀត នូវវត្តមានរបស់លោកជំទាវ-អេនឡាយ បានធ្វើឲ្យពួកប្រជាពលករចិនប្រមាណជាង១លាននាក់ ទះដៃខ្លួនខ្លាចសម្លេងរន្ទះ ព្រមទាំងបានបញ្ចេញសំរែកហើកព្យោររំអឺងកងដ៏យូរលង់ ។

គេឃើញវត្តមានក្រុមភ្នាក់ងារទូត ហើយនិងពួកអ្នកតំណាងសារពត៌មានបរទេស (ពួកក្រោយនេះមានចំនួនតិចតួចណាស់) នៅទីកន្លែងវេទិកាធំនោះ ។

បន្ទាប់ពីសេចក្តីផ្ទៀងការណ៍របស់លោកប្រធានម៉ៅ, ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំក៏បានទទួលកិត្តិយសដ៏ពិសេសពិសាល គ្មានពីរសំរាប់ជនបរទេស, គឺត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យថ្ងៃ

ឯសង្គ្រោះពីលើមហាវេទិកានោះផងដែរ ។

ដើម្បីបញ្ចប់វគ្គនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំសូមសេចក្តីអនុញ្ញាតធ្វើការផ្សាយទាំងស្រុង នូវអត្ថបទន័យបាសំខាន់ចំពោះមុខប្រវត្តិសាស្ត្រ នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់លោកប្រធានម៉ៅ-សេទុង នៅថ្ងៃទី២០ឧសភាឆ្នាំ១៩៧០ (ជាអត្ថបទន័យបាសំខាន់, ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ ពីព្រោះថា ផ្ទុយពីអំនួតក្នុងក្តាររបស់លោកនិចសុន កាលពីថ្ងៃទី២០ឧសភា១៩៧០, សេចក្តីប្រកាសរបស់លោកម៉ៅ-សេទុងនៃថ្ងៃទី២០ឧសភា១៩៧០ គឺជាចំណុចផ្ដើមដំបូង ដែលឈានទៅរកជោគជ័យន័យបាសាស្ត្រនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ទៅលើសហរដ្ឋអាមេរិកនិងទៅលើសហភាពសូវៀត, នៅប្រទេសកម្ពុជា, ដោយការកាត់កាបក្តោបក្តាប់អំណាចពីសំណាក់ពួកខ្មែរក្រហមនៅក្នុងប្រទេសនៃខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ នៅថ្ងៃទី១៧មេសា១៩៧៥) ៖

ពលរដ្ឋទាំងឡាយនៃពិភពលោក, ចូររួបរួមគ្នាឡើង ដើម្បីកំទេចពួកល្បាងពាស
អាមេរិកាំង និងទំនុកញុះបង្កាបវា !

ម៉ៅ-សេទុង

(២០ ឧសភា ១៩៧០)

នៅក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ, វាមានសន្ទុះកាន់តែខ្ពស់ឡើងក្នុងកំពស់កំពរនៃពិភពលោកតែម្តង បែកប្រយុទ្ធនូវប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិឈឺមរកាមេរិកាំងនិងពួកក្រុមបរិវារ ដែលចេះតែបង្កើតសង្គ្រាមល្បោធពានគ្នាឈប់ឈរ, ម៉្លោះហើយក្រុមប្រជាពលករក៏តែងតែប្រើវិធីនៃសង្គ្រាមបដិវត្តន៍ ដើម្បីយកជ័យជំនះទៅលើពួកល្បោធពាន ។ គ្រោះថ្នាក់នៃការផ្ទុះសង្គ្រាមពិភពលោកថ្មីមួយទៀត នៅតែមានជាតិថ្លាហើយពលរដ្ឋនៅពិភពលោកទាំងមូល ត្រូវតែរៀបចំខ្លួនឲ្យហើយ ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅក្នុងពេលសព្វថ្ងៃនេះ, នៅក្នុងពិភពលោកទាំងមូល ទំនោរដ៏សំខាន់ជាងគេបំផុត, គឺបដិវត្តន៍ ។

ពួកវាបានពោធិកាសិកាំង ដោយមិនអាចដឹងពីរបៀបយកជោគជ័យបាន នៅក្នុង សង្គ្រាមវៀតណាមដង់លាវ ក៏បានរៀបចំបង្កើតឲ្យមានរដ្ឋប្រហារប្រតិកិរិយានៃពួក ក្រុមបន្តលាវដង់លាវ-សិរិមត្ថៈ, ដោយបានបញ្ជូនកងទ័ពខ្លួន ដោយឥតអង្គរៀនខ្មាស់ទៅ ប្រទេសកម្ពុជា ហើយក៏បានចាប់ផ្តើមទម្លាក់គ្រាប់បែកទ្វើងវិញទៅលើវៀតណាម ខាងជើង... ដែលជាហេតុបណ្តាលឲ្យមានការតស៊ូដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយនៃពល រដ្ឋទាំងបីនៅឥណ្ឌូចិន ។ ខ្ញុំសូមគាំទ្រយ៉ាងកក់ក្តៅ នូវគោលគំនិតយស្សីរបស់មេ ចលរដ្ឋាភិបាល-សិរិមត្ថៈ, ប្រមុខរដ្ឋនៃប្រទេសកម្ពុជា, ប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិឈមនឹងពួក ខ្ញុំកញ្ជៈរបស់វា ។ ខ្ញុំសូមគាំទ្រយ៉ាងកក់ក្តៅនូវសេចក្តីថ្លែងប្រកាសរួមនៃប្រជាពល រដ្ឋឥណ្ឌូចិន ។ ខ្ញុំសូមគាំទ្រការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលប្រជាធិបតេយ្យជាតិកម្ពុជា ដែលស្ថិតនៅ

ក្រោមការដឹកនាំនៃរណសិរ្សប្រជុំជាតិកម្ពុជា ។ ដោយរឹតចំណងឯកភាពនេះឲ្យរឹង
ប៉ឹង, ដោយជួយឧត្តមគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយដោយបន្តសង្គ្រាមតស៊ូប្រជាប្រិយ
មួយឲ្យបានយូរអង្វែង ប្រជាពលរដ្ឋតំណាងទាំងបីនិងអាចគ្របសង្កត់ទៅលើសេ
ចក្តីទុកលំបាកគ្រប់យ៉ាងព្រមទាំងអាចកញ្ចក់តណ្ហើមយកដោយបានទាំងស្រុង ។

ចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំង នៅពេលដែលពួកគេធ្វើការពិយាតរង្វាលនៅឯបរ
ទេស, ពួកគេក៏បានសម្លាប់ពួកស្បែកសនិងពួកស្បែកខ្មៅ នៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន
ឯងផងដែរ ។ អំពើហិង្សារបស់និយមនុស្ស ក៏បានព្រួសឲ្យចេញអណ្តាតភ្លើងសន្លោ
សន្លៅក្តៅគគុកនៃចលនាបដិវត្តន៍ប្រជាពលករនៅសហរដ្ឋអាមេរិក ។ ដោយមានវិវ
ភាពក្នុងការតស៊ូប្រយុទ្ធ ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងនឹងក្លាយទៅជាអ្នកឈ្នះ រីឯការ
គ្របសង្កត់នៃលទ្ធិហ្វាស៊ីស្យូននៅសហរដ្ឋអាមេរិក ក៏នឹងបានទទួលបរាជ័យយ៉ាង
ពិតប្រាកដ ។ នេះជាជំនឿដ៏មុតមាំរបស់ខ្ញុំ ។

រដ្ឋការនិយមនុស្សកំពុងតែត្រូវវាយប្រហារដោយសេចក្តីលំបាកច្រើនមុខច្រើន
យ៉ាង ទោះនៅក្នុងផ្ទៃក្នុងក្តី ទោះមកពីខាងក្រៅក្តី ៖ រដ្ឋការនេះកំពុងមានអនាធិប-
តេយ្យរឹតតែ ហើយមិនសូវមានចំណងមិត្តភក្តិជាមួយនិងពិភពខាងក្រៅនោះទេ ។ ច
លនាប្រជាពលករដែលធ្វើការប្រឆាំងនឹងការឈ្លានពានអាមេរិកាំងនៅប្រទេសកម្ពុ
ជា កំពុងតែរាលដាលពាសពេញពិភពលោកទាំងមូល ។ មិនបានដប់ថ្ងៃផង បន្ទាប់
ពីចេញរូបរាងឡើង, រាជរដ្ឋាភិបាលប្រជុំជាតិកម្ពុជា បានត្រូវប្រទេសដទៃទៀតចំនួន
នៃក្បែរម្ភៃទៅហើយ ធ្វើការទទួលស្គាល់ ។ សង្គ្រាមតស៊ូនៃពលរដ្ឋវៀតណាម លាវ
និងកម្ពុជា តទល់នឹងការឈ្លានពានអាមេរិកាំង ហើយនិងដើម្បីជាអាជ្ញាធររបស់
ជាតិ កំពុងតែស្គាល់សភាពការណ៍ប្រសើរឡើងជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ការតស៊ូប្រយុទ្ធ
នៃយោធាបដិវត្តន៍នៃពលរដ្ឋនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍, ការប្រយុទ្ធនៃពលរដ្ឋនៅកូរ៉េ, ជប៉ុន
ហើយនិងប្រទេសអាស៊ីដទៃទៀត តទល់នឹងការរស់នៅឡើងវិញនៃយោធានិយម
អាមេរិកាំង ដែលប្រព្រឹត្តឡើងដោយក្រុមប្រតិភូរដ្ឋអាមេរិកាំង, ជប៉ុន, ការតស៊ូនៃ
ពលរដ្ឋប៉ាឡេស្ទីន ហើយនិងប្រជាពលរដ្ឋអាហ្វ់ដ្យែនទៀត តទល់នឹងពួកឈ្លានពា
នអាមេរិកាំង-អ៊ីស្រាអែល, ការតស៊ូប្រយុទ្ធនៃពលរដ្ឋអាស៊ីម អាហ្វ្រិក និងអាមេរិក
ឡាទីន (ខាងត្បូង) ដើម្បីធ្វើការរំដោះប្រជាជាតិ ព្រមទាំងការតស៊ូបដិវត្តន៍នៃពល
រដ្ឋនៅអាមេរិកខាងជើង នៅអឺរ៉ុប និងអូស្ត្រេលី (ប្រជាជននៃកោះសមុទ្រ ៖
អូស្ត្រាលី, នូសេឡង់, ហាវ៉ៃ ។ល។ កំពុងតែមានការរីកធំឡើងយ៉ាងខ្លាំងក្លា ។ ប្រ
ជាពលរដ្ឋមិនត្រូវយ៉ាងរឹងប៉ឹង ពលរដ្ឋតំណាងទាំងបីនិងពលរដ្ឋដទៃទៀតនៅក្នុ
ងពិភពលោកទាំងមូល នៅក្នុងការប្រយុទ្ធតស៊ូបដិវត្តន៍រៀងរៀងរាល់ថ្ងៃ តទល់នឹងចក្រ
ពត្តិនិយមអាមេរិកាំង ហើយពួកខ្ញុំកញ្ជៈរបស់វា ។

ចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំងមានលក្ខណៈដូចជាយក្ស ក៏ប៉ុន្តែតាមការពិត វាគ្រាន់តែជាខ្លាព្រាសតែប៉ុណ្ណោះ ហើយវាកំពុងតែរើបំរះប្រទ្រុះប្រទ្រុះយ៉ាងគួរឲ្យអស់សង្ឃឹម ។ គិតឲ្យបានវែងឆ្ងាយទៅ តើមាននរណាខ្លាចនរណាទៀតក្នុងពេលសព្វថ្ងៃនេះ ? គឺមិនមែនពលរដ្ឋវៀតណាម, លាវ, កម្ពុជា, ប៉ាឡេស្ទីន, ពលរដ្ឋនៃប្រទេសអាវ៉ាប៊ីទាំងឡាយ និងពលរដ្ឋនៅទីកន្លែងផ្សេងៗទៀតក្នុងពិភពលោកនោះទេ ដែលត្រូវភ័យខ្លាចនឹងចក្រពត្តិអាមេរិកាំង, គឺចក្រពត្តិអាមេរិកាំងទៅវិញទេ ដែលត្រូវភ័យខ្លាចនឹងពលរដ្ឋនៃពិភពលោក ។ ឲ្យតែមានការរំជើបរំជួលអ្វីតែបន្តិចបន្តួច, ចក្រពត្តិនេះតែងតែមានការភ័យញ័រញាក់ស្លន់ស្លោ ។ មានព្រឹត្តិការណ៍ច្រើនណាស់ដែលជាកត្តាបង្កាញថា គោលជំហរត្រឹមត្រូវតែងត្រូវបានទទួលសេចក្តីគាំទ្រទូលំទូលាយ, ចំណែកឯគោលជំហរអយុត្តិធម៌វិញ ពុំសូវបានទទួលការគាំទ្រសោះឡើយ ។ ប្រទេសទន់ខ្សោយមួយអាចយកជ័យជំនះ ទៅលើប្រទេសខ្លាំងមួយបាន ហើយប្រទេសមួយតូច អាចមានលទ្ធភាពឈ្នះប្រទេសមួយធំ ។ ពលរដ្ឋនៃប្រទេសមួយដ៏តូច នឹងអាចយកជ័យជំនះយ៉ាងពិតប្រាកដ ទៅលើការឈ្លានពាននៃប្រទេសមួយដ៏ធំ, ប្រសិនបើពួកគេហ៊ានដើរឡើងប្រយុទ្ធតស៊ូ កាន់អាវុធនៅដៃ ហើយទទួលកាត់កាប់វាសនានៃប្រទេសរបស់ខ្លួនឯង ។ នេះហើយគឺជាច្បាប់នៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ។

ពលរដ្ឋពិភពលោក, ចូររួបរួមគ្នាឡើង ដើម្បីកំចាត់ពួកឈ្លានពានអាមេរិកាំងនិងខ្ញុំកញ្ជៈរបស់វា !

